Զ. ՏԱՐԻ 1700 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՀՈՒՆ 4382 — Հ. Տ. 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 29 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ և այլ որ ինչ որ դրութիւն պէտք է ուղղել առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ԵՐԵՍՓ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ֆրանսայի երեսփոխանական ընտրութիւններէն կրնանք սա ընդհանուր եզրակացութիւններն հանել թէ Պուլանժէութիւնն իւր երազած յաղթանակը չէ կրցած տանիլ. ընդհակառակն, նոր Երեսփոխանութեան մէջ հազիւ 30—35 Պուլանժէականք պիտի գտնուին. Բայց Հանրապետականներն ալ նոր զօրութիւն մը չեն ստացած, և իրենց առաջուան զօրութենէն քիչ մը բան ալ վրայ տուած են։

Մինչ կը գրէինք այս տողեր, 576 ընտրութեանց 560ին արդիւնքը ծանօթ էր սապէս. 224 Հանրապետականք, 159 Թագաւորականք, Պոնափարթեանք և Պուլանժէականք, (այս վերջինք 22 հոգի,) և համեմատականի մնացեալ ընտրութիւնք՝ 177։

Համեմատականի մնացեալ ընտրութեանց ելքը կարելի է քիչ շատ ստուգութեամբ գուշակել՝ ընտրելեաց առաջին քուէարկութեան մէջ ստացած քուէներուն մօտ դնելով։ Այս կերպիւ կ'ենթադրուի թէ 177 համեմատականներէն 135ը Կառավարութեան նպաստաւոր պիտի լինին, և մնացեալ 42ը պիտի շահին ընդդիմադիրք։ Հետեւապէս, Հանրապետականք կը գուշակեն թէ նոր Երեսփոխանութեան մէջ իրենք 350էն մինչեւ 370 անդամ պիտի ունենան, և ընդդիմադիրք 207էն մինչեւ 227։

Այս ըսել է թէ Հանրապետականք որք լուծեալ Երեսփոխանութեան մէջ 400ի մօտ էին, 30-40 աթոռ կը կորսնցնեն, զորս Պուլանժէականք և Միապետականք կը շահին։ Թէպէտ այս աթոռներու կորուստն Հանրապետականաց համար վնաս մ'է, բայց հակահանրապետական տարրաց համար մեծ շահ մը չէ. զի Պուլանժէականք 30ի չափ աթոռ ունենալով նոր Երեսփոխանութեան մէջ, իրենց երազած բաներէն ո՛չ մին իրագործելու կարող կը լինին, և երբ այս 30 Պուլանժէականները զատենք միապետական բանակէն, կը տեսնենք թէ Միապետականներն իրենց առաջուան զօրութեան վրայ զգալի յաւելում մը չեն կրցած ընել։ Խնդիրն ուրեմն առաջուան վիճակին մէջ կը մնայ, միայն թէ հանրապետական մեծամասնութիւնը քիչ մ'աւելի տկարացած կը գտնուի։ Հանրապետութիւնը չպիտի տապալի. այս ստոյգ է. բայց հանրապետական նախարարութեանց գործերն աւելի պիտի դժուարանայ։

* * *

Այս վերջին կէտ իւր մեծ կարեւորութիւնն ունի։ Հանրապետութեան կանգուն մնալը միայն չի բաւեր։ Պէտք է որ Հանրապետական վարչութիւնն իւր հասկցած կերպիւ երկիրը կառավարելու կարող լինի։ Բայց եթէ վեց ամիսն անգամ մը Նախարարութիւն տապալի, թէ՛ երկրին վարկը կը կոտրի, թէ գործերն ետ կը մնան, և թէ ի վերջոյ ժողովուրդն ալ կը ձանձրանայ կառավարական դրութենէ մը յորմէ անբաժան կը նկատէ այս վարչական տկարութիւն։

Նախորդ Երեսփոխանութիւնն այս յուի ապաւորութիւնն յառաջ բերած էր. Նախարարական տագնապներն իրարու կը յաջորդէին այնչափ վհատեցուցիչ կանոնաւորութեամբ որ կը վախցուէր թէ ազգն ի վերջոյ Հանրապետութենէն իսկ պիտի զզուի։ Պուլանժէ զօրավարին ի Փարիզ և ի գաւառս տրուած միլիոնի մը չափ քուէներն ի՞նչ կ'ապացուցանէին եթէ ոչ ժողովրդեան մէկ մասին խորհրդարանական ամլութենէն և վարչական տկարութենէն ձանձրանալը։ Եւ ինչո՞ւ համար Նախորդ Երեսփոխանութիւնն այս վիճակին բերած էր գործերն. — որովհետեւ իւր մէջ հոծ մեծամասնութիւն մը չունէր։ Թէեւ 400ի մօտ Հանրապետականներ կը պարունակէր, բայց իրօք գրեթէ երեք հաւասար մասերու բաժնուած էր. Միապետականք, Արմատականք և Պատեհականք։ Ասոնցմէ ո՛չ մին բացարձակ մեծամասնութիւն չունենալով միւսներուն վրայ, ո՛չ մէկ Նախարարութիւն ապահով մեծամասնութեան մը կրնար կրթնիլ։ Պատեհականք և Արմատականք քանիցս փորձեցին դաշնակցիլ, բայց մինչեւ իսկ մեծագոյն վտանգաց հանդէպ չկրցան տեւական միութիւն կազմել։ Իրենց անհաշտ սկզբունքները շուտով կ'ընդհարէին, յառաջ բերելով նախարարական տագնապներ, տկարացնելով վարչական իշխանութիւնն, և Հանրապետութեան իսկ վարկը կոտրելով։

576 անդամէ բաղկացեալ ժողովոյ մը մէջ 350 կամ 370 ձայներ ստուգիւ պատկառելի մեծամասնութիւն կը կազմեն. բայց խնդիր է թէ այս մեծամասնութիւն ո՛ր աստիճան միացեալ է իւր մէջ։ Եթէ այս մեծամասնութիւն դարձեալ կէս առ կէս համեմատութեամբ Արմատականներէ և Պատեհականներէ բաղկացեալ է, ապահովապէս կարելի է գուշակել թէ հանրապետական նոր նախարարութիւնք ալ տեւականութիւն պիտի չունենան։ Եւ գուցէ նորանոր չարեաց առաջքն առնլու համար, Պ. Քառնօ՝ օրուան Նախարարութեան հետ համախորհուրդ՝ հարկ դատէ քիչ ժամանակէն լուծել Երեսփոխանութիւնն, և նոր ընտրութիւն հրամայել, յուսալով հանրապետական չափաւոր տարրերէ բաղկացեալ աւելի հոծ մեծամասնութիւն մը գտնել ընտրուելիք Երեսփոխանութեան մէջ։ Ուրիշ բան է եթէ պատեհական կամ չափաւոր կուսակցութիւնն ստուար մեծամասնութիւն շահած է արմատական տարրին վրայ։ Բայց երբ Պ. Ժիւլ Ֆերրի՝ պատեհական կուսակցութեան անուանի պետն իսկ չի կրնար ընտրուիլ, չենք կրնար յուսալ թէ Չափաւոր Հանրապետականք նշանաւոր յաջողութիւն մ'ունեցած լինին իրենց արմատական մրցակիցներուն վրայ։

* * *

Ի մի բան, այս կիւրակի աւուր ընտրութեանց արդիւնքն և երկու շաբաթ ետքը կատարելի համեմատական ընտրութեանց գուշակեալ արդիւնքն զգալապէս չեն փոխեր Ֆրանսայի քաղաքական ներքին կացութիւնը։ Միայն թէ պուլանժէական վտանգը կը հեռանայ։ Այս ալ բան մ'է։ Բայց ներքին դժուարութիւնք կը մնան ինչ որ են, անակնկալներու դուռը միշտ բաց պահելով Ֆրանսայի կողմէ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ

Պ. Քրիսփի այնչափ մօտալուտ կը համարի պատերազմն որ իտալական զօրաց գլխաւոր բաժանումներն արդէն որոշեց և ի գործ դրաւ։ Իտալեան բանակը չորս մասերու բաժնեցաւ։ Առաջին բանակն, ընդ հրամանատարութեամբ Չալտինի զօրավարին, Ալպեան լերանց վրայ պիտի կենայ, և պիտի պաշտպանէ Իտալիոյ Ալպեան սահմանները կամ ի Ֆրանսա պիտի արշաւէ՝ Ֆրանսացւոց կամ Իտալացւոց կանուխ գործի սկսելուն համեմատ։

Երկրորդ բանակը պիտի գտնուի Փիանէլ զօրապետին հրամանաց ներքեւ։ Այս բանակ Կալիչիա պիտի երթար, աւստրեւմաճառ զօրաց հետ նիզակակցութեամբ Ռուսիոյ դէմ մարտնչելու և Երրեակ Նիզակակցութիւնն իբրեւ կատարեալ իրողութիւն հռչակելու համար։ Բայց ըստ նորագոյն կարգադրութեանց, Իտալացիք մինչեւ աւստրիական Լեհաստան երթալն աւելորդ կը դատեն, և կը ջանան այս բանակը սահմանելով ի Զուիցերիա արշաւելու, ուստից Ֆրանսա պիտի մտնէ, բռնաբարելով հելուետեան չէզոքութիւնն։ Այս տեղեկութիւն զոր Ֆրանսական լրագրաց մէջ կը տեսնենք՝ անհաւատալի կը թուի մեզ։ Թէեւ Պ. Քրիսփի մեծ հայրենասէր մ'է, և Ֆրանսայի վրայ յաղթութիւն տանելու համար անշուշտ բան պիտի չխնայէ, բայց միանգամայն մեծ ազատասէր մ'է, և անհաւատալի է որ նախաձեռնարկ լինի Զուիցերիոյ դարաւոր անկախութիւնն ու չէզոքութիւնը խանգարելու։ Բայց եթէ Ֆրանսացիք Զուիցերիա մտնելու փորձ փորձեն, Իտալիա նոյն ճամբով ֆրանսական ձեռնարկն ետ մղելու չպիտի վարանի անշուշտ։

Երրորդ բանակը պաշտօն պիտի ունենայ պաշտպանել զՀռոմ, ուր պիտի մնայ եղբ. Ումպերթօ Թագաւոր։ Այս բանակին պիտի հրամայէ Զօր. Փալլավիչինի, կորովի սպայ մը որ կ'ատէ Հանրապետականներն, և եթէ սոքա խլրտին՝ պատերազմէ մը օգտուելով, Փալլավիչինի պիտի փութայ ջախջախել զանոնք, ինչպէս երբեմն ջախջախեց զԿարիպալտի յԱսփրոմոնթէ։

Չորրորդ բանակին պիտի հրամայէ Թագաւորին եղբայր Աոսթայի դուքսը։ Սա ընդ երկար ուսումնասիրած է զՍիկիլիա, ուր պիտի ունենայ իւր բանակատեղն, և անտի՝ եթէ Իտալացիք յաղթուին՝ պիտի դիմէ իւր զինակցաց օգնութեան, իսկ եթէ պատերազմի բախտը ժպտի, պիտի դիմէ դէպ յԱփրիկէ՝ Ֆրանսացիներն հոն զարնելու։ Հետեւապէս, Իտալացիք մեծ յոյս կը դնեն Աոսթայի դքսին բանակին վրայ, որ կրնայ պսակել իրենց մեծագոյն բաղձանքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Զանզիպար, 22 սեպտ. — Զանզիպարի Սուլթանն հրովարտակ մը հրատարակեց, որով նոյմ. 1էն սկսեալ ազատ կը հռչակէ բոլոր գերիները։ Նաեւ անգլիական և գերմանական մարտանաւերուն իրաւունք կուտայ հալածելու արաբական դրօշ կրող նաւերն որք գերեաց տուրեւառ կ'ընեն։

— Պելկրատ, 22. — Սերպ կառավարութիւնն յանձն առաւ 9 1/4 միլիոն ֆրանք վճարել սերպ երկաթուղեաց նախկին ընկերութեան։

— Նիւ Եօրք, 22. — Անգլիական Լէսէ թնդանօթակիրն ընկղմեցաւ ի Փոյնթ Արմուր։ Եօթն անձինք խեղդուեցան, և կարեւոր գումարներ և ուրիշ արժէքաւոր նիւթեր կորան։

— Մատրիտ, 22. — Մարոքի արտաքին գործոց նախարարն հաւաստեց սպանիական կառավարութեան թէ յանցապարտք խստիւ պիտի պատժուին։

— Փէշթ, 22. — Մաճառական Գ. զօրաբանակին ռազմափորձերն երէկ վերջացան։ Ֆրանց Եոզեֆ կայսր իւր կատարեալ գոհունակութիւնն յայտնեց։ Ի Կասսլօ Կայսեր կողմէ տրուած խնճոյքին հրաւիրուած էին նաեւ պուլկար սպայք՝ գնդապետ Փեթրով և հազարապետ Մարինով։

— Փոլա, 22. — [illegible] աւստրեան մարտանաւը նաւահանգստէս մեկնեցաւ աշխարհի շրջանն ընելու։

— Պելկրատ, 20. — Սերպ հրացանաձիգներու տարեկան հանդէսն երէկ սկսաւ ի Փիրոթ, ընդ հովանաւորութեամբ խնամակալ Պ. Պելիմարքովիչի։ Միխայել մետրապոլիտ օրհնեց հրացանաձիգներուն դրօշը։ Միլան Թագաւոր իւր կողմէ ղրկած էր իւր թիկնապահը։

— Մատրիտ, 20. — Սպանիական կառավարութիւնը սա պահանջումները կ'ընէ Մարոքի կառավարութենէն, ի գոհացում Սպանիացիներու կրած վնասուն. — Ա. Մարոքի կառավարութիւնն Սպանիոյ յանձնէ այն Սպանիացիներ որք գերի ինկած են Արաբաց ձեռքն։ Բ. Մարոքի կառավարութիւնը դրամական հատուցում ընէ վնասեալ Սպանիացւոց։ Գ. Սպանիական դրօշին գոհացում տրուի, Մարոքի բերդի մը կողմէ թնդանօթաց արձակմամբ ի պատիւ սպանիական դրօշին։ Դ. Խիստ պատիժ տրուի սպանիական նաւը գրաւող արաբ ծովահէններուն։ Թանճերի առջեւ ղրկուած սպանիական մարտանաւերն են Փելայօ, [illegible], Նաւառա և [illegible]։

— Պերլին, 20. — Պաշտօնական աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Ցարեւիչը Փարիզ չպիտի երթայ։ — Ցարն ի Փոցտամ պիտի տեսակցի Վիլհէլմ Կայսեր հետ, բայց միայն քանի մը ժամ։ Ցարուհին չպիտի ընկերանայ Ցարին։

— Տէյլի Նիւզ առնլով Ղալաթիոյ լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միլան Թագաւոր այս օրերս ուզեր է ձեռնարկ մ'ընել՝ մինչեւ իւր որդւոյն չափահասութիւն, խնամակալութեան պաշտօնն իւր ձեռքն անցունելու համար։ Զինուորական աջակցութիւն խնդրեր է Աւստրիայէն, որ մերժեր է։

— Միլան Թագաւորին Խնամակալութեան դէմ ուղղեալ թաքուն ձեռնարկութեանց վրայ ներքին գործոց նախարար Պ. Թաուշանովիչ այնպիսի տեղեկութիւններ բերեր է Վիեննայէ որ Խնամակալք որոշեր են Նաթալի Թագուհւոյն կողմը բռնել Նախորդ Թագաւորին հանդէպ։

ՎԵՀ. ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՇԱՀ ԵՒ ՀՐԷԱՅՔ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Նասրէտտին Շահին ի Վիեննա գտնուած միջոցին Թայմզի թղթակցին մէկ հեռագրէն առնլով ծանուցած էինք թէ պարսկահպատակ Հրեայ մը Պարսկաստանէն սկսեալ հետեւած է Շահին՝ յուսալով պատեհ առթիւ մը արդարութիւն հայցել իրեն եղած ինչ ինչ զրկմանց համար։

Այժմ Լոնտոնի Ճուըշ Քրոնիքըլ հրէական թերթին մէջ կը կարդանք որ չէ թէ մէկ այլ երկու Հրեայք էին որք Շահին կը հետեւէին ամենուրեք։ Ասոնք Ուրմիոյ հրեայ հասարակութեան երեւելիներ են և միայն ի Փեշթա պատեհութիւն կը փնտռէին իրենց գանգատները ներկայացնելու, դատն զՓրոֆէսոր Արմինիուս Վամպէրի, որ պարսկերէն գեղեցիկ աղերսագիր մը խմբագրեց զոր Շահին մատուցին։

Ն. Վեհափառութիւն, իրողութեանց վերահասու լինելով, խստիւ յանդիմանեց իւր նախարարապետը՝ զինք սխալ դիրքի մէջ ձգելուն համար. զի Լոնտոն գտնուած միջոցին Շահն յայտարարած էր թէ իւր Տէրութեան մէջ Հրեայք չեն կեղեքուիր, և իւր հպատակաց խոնարհագոյնն անգամ արտօնեալ է անձամբ ներկայանալով իւր գանգատներն յայտնել։

Շահն ընդունելով երկուց Հրէից խնդիրքը, ցաւ յայտնեց որ չորս ամիսէ ի վեր հարկադրեալ էին ճամբորդել իրենց դատը ներկայացնելու համար։ Անմիջապէս հրամաններ ղրկեց ի Թեհրան պաշտօն վարող նախարարապետի փոխանորդին որպէս զի վերջ տրուի նշանակեալ զեղծմանց։ Յետոյ իւր խօսքն ուղղելով Միրզա Ալի Խանին՝ Նախարարապետին, յայտարարեց թէ ի Թեհրան ինք եւս անձամբ պիտի քննէ սոյն խնդիր։

Յիշեալ հրեայ թերթն այս տեղեկութեանց վրայ կ'աւելցնէ թէ Շահն եւրոպական ուղեւորութեան միջոցին Ն. Վեհափառութեան ընկերակցած է իւր անձնական ատամնաբոյժ, որ Կալիչիացի Հրեայ մ'է, և թէ Իւր նախորդ անձնական բժիշկն եւս Հրեայ մ'էր։

ՊՈՒԼԱՆԺԷՈՒԹԻՒՆ Ի ԻՏԱԼԻԱ

Եթէ Ֆրանսա իւր Պուլանժէն ունի, Իտալիա ունի իւր Շարպարօն։ Սա վաղեմի երեսփոխան մ'է, որ քանի մը տարւոյ բանտարկութեան դատապարտուած էր վատահամբաւիչ հրատարակութեանց համար։ Կանոնաւոր դատարանէ մը դատապարտեալ, Շարպարօ ի Փավիա գտաւ 5,000 համակիրներ, որք երեսփոխան ընտրեցին զինք, ո՛չ թէ յուսալով բանտէն հանել և խորհրդարանի պալատը մտցնել, այլ պարզապէս կառավարութեան վիշտ պատճառելու համար։ Այս ընտրութիւն Պ. Քրիսփիի ներքին և արտաքին քաղաքականութեան դէմ դժգոհութեան ցոյց մը կը նկատուի։

* * *

ՀԱՄԱԿՐԱՆԱՑ ՑՈՅՑ ԱՌ Պ. ՔՐԻՍՓԻ

Նափոլիցիք սեպտ. 19ի երեկոյն համակրանաց մեծ ցոյց մ'ըրին առ Պ. Քրիսփի, որ վերջին արկածէն ի վեր ինքզինք գտած է քիչ շատ։ 20,000 անձինք, ընդ առաջնորդութեամբ քաղաքապետին, քաղաքային խորհրդականաց, ծերակուտականաց, երեսփոխանաց, և Նափոլիի գլխաւոր երեւելեաց, Նախարարապետին ամարանոցին առջեւէն անցան երգելով և նուագելով։ Շատ մը քաղաքական ընկերակցութիւնք պատուիրակութիւններ ղրկած էին թափորին ընկերանալու համար։ Պ. Քրիսփի ընդունեց գլխաւոր կազմակերպիչներն այս ցոյցին, և քաղաքապետին կողմէ արտասանեալ ներբողական եռանդագին բանախօսութեան ի պատասխան, շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովրդեան համակրանաց համար, և յիշեց 1848ին իւր ըրած յաջող ջանքերն՝ ազատութիւն պարգեւելու համար Նափոլիի։ Պ. Քրիսփի հարկադրեցաւ երկիցս պատշգամին ելնել՝ անհուն ամբոխին խլացուցիչ կոչումներուն պատասխանելու համար։ «Կեցցէ՛ Քրիսփի և կեցցէ՛ Իտալիա» աղաղակներով վերջացաւ այս ցոյց, որ հաստատեց թէ ժողովուրդն, և մանաւանդ Նափոլիցիք, համամիտ չեն Պ. Քրիսփիի թշնամեաց անձնական վատ ձեռնարկներուն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Այսօր կայսերական զբօսանաւն Հօհէնցօլլէրն Քիլի նաւահանգստէն ճամբայ կ'ելնէ՝ Ճիպրալթարի նեղուցէն անցնելով Ճենովայի առջեւ երթալու համար, ուր պիտի սպասէ Վիլհէլմ Բ. Կայսեր գալստեան, որ ցամաքային ճամբով պիտի ուղեւորի։ Հօհէնցօլլէրնի կ'ընկերանան Կայզր-Վիլհէլմ, Գերմանիա, [illegible], Մեծն Ֆրետերիկ անուն մեծ զրահաւորք, [illegible] զրահաւոր լրաբեր չո-

---

ՓԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՊԱՐԻԶԻ ՓՈՂՈՑԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

գենաւն և Իւէն փայտաշէն մարտանաւն։ Հոկտ. 10 ին (Ն. Տ.) այս նաւախումբ պիտի հաւաքուի Ճենովայի նաւահանգստին մէջ, ընդ հրամատարութեամբ Հայնրիխ իշխանին՝ եղբայր կայսեր։ Հոկտ. 15 ին Վիլհէլմ Բ.՛ Իտալիոյ դահաժառանգին հետ, պիտի նստի Կայզր Վիլհէլմ զրահաւորն, և Վիքթորիա կայսրուհին և Սոֆի իշխանուհին Հոհենցոլլեռնով պիտի ուղեւորին դէպ ի Պիրէոն։

—Կոմս Հէրպէրթ Պիզմարքի սոյն ուղեւորութեան ընկերանալն յիշելով, եւրոպեան լրագիրք կարծիք կը յայտնեն թէ Պիզմարք իշխան կ'ուզէ՝ Վիլհէլմ կայսր քրոջ Յունաստանի դահաժառանգին հետ ամուսնութեան առթիւ՝ Երրեակ Դաշնակցութեան մէջ մտցնել Յունաստան։ Բայց Հելլէնք շատ համակիր և երախտապարտ են Ֆրանսացւոց, և կը գուշանան այնպիսի ձեռնարկէ մը որ անշուշտ վիշտ պիտի պատճառէ Ֆրանսայի։

* *

Սոֆի իշխանուհին, որ Կոստանդին իշխանին հետ նշանուելէն ի վեր հին և նոր յունարէն կ'ուսանէր, հիմա շատ լաւ կը խօսի նոր յունարէն, եւ մեծաւ եռանդեամբ կը վերծանէ հին հելլէն հեղինակներն, որոց թարգմանութիւնները միայն կարդացած էր, մինչեւ այն բարեբաստիկ օրն յորում իւր ճակատագիր կապուեցաւ հելլէն ազգին ճակատագրոյն հետ։

ԽԱՂԱՂԱՒԷՏ ՉՄԵՌ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան թերթը, Նօր, իւր վերջին յօդուածով կը հաւաստէ թէ Ցարն ի մօտոյ պիտի այցելէ Գերմանիա, և կը յարէ թէ Եւրոպա սոյն դէպքը պիտի նկատէ առաջնակարգ խաղաղաւէտ նշան մը։ «Եւրոպեան աշխարհավարութիւնն իւր ձմեռնային հանգիստը կ'առնու այլեւս։ Գէշ օդերուն մօտենալուն հետ բոլորովին ետեւ կը մնան պալքանեան խնդիրն և ուրիշ խնդիրք, և տեղի կայ յուսալու թէ պատերազմական երկիւղներուն այս դադարումը պիտի տեւէ մինչեւ առաջիկայ գարուն։» Ամէն։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Սպանիական կառավարութիւնն հրաման ղրկեց Անտալուզիոյ զինուորական իշխանութեանց՝ 10,000 զօրք պատրաստ ունենալ՝ ի հարկին առաջին հրամանի վրայ մարոքեան ծովեզերքը ղրկելու համար։

ԿԵՂԾ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹՔ

Աթէնքի մէջ մարդ մը ձերբակալեցաւ որ 1879 ի վեց միլիոն Ֆր.ի հելլենական փոխառութեան կեղծ արժեթուղթեր վաճառել կը փորձէր։ Պ. Թրիքուփիս եղելութիւնն իմանալով, քննութիւն հրամայեց, և հաստատեցաւ թէ այս մարդ անգիտութեամբ խաբուած էր ինքն ալ, հետեւապէս անպարտ արձակեցաւ՝ բայց ուրիշ մը ձերբակալեցաւ, որ ի Փարիզ գործող դրամանենգներու խմբակի մը մեղսակից է եղեր։ Այս դէպք բաւական սրտայուզութիւն պատճառեց յԱթէնս։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱՀԻՆ

Պարսից Նասր-Էդդին Շահը վերադառնալով իր եւրոպական ճանապարհորդութիւնից, երէկ, 29 ին ճաշից յետոյ ժամը մէկ ու կէսին հասաւ ի Ներքին Ախտայ։ Շահի եւ իր սվիտայի համար ճաշ էր պատրաստուած եւ կայարանը, ուր բարեհաճեց իջեւանել, շքեղ կերպով զարդարուած էր։ Կայարանի յատակը եւ պատերը թէ ներսից եւ թէ դրսից ծփում էին գորգերով, կապերտներով եւ գոյնզգոյն չթերով։ Կայարանի հանդէպ նաեւ զարդարուած էր արհեստական նորատունկ ծառերով եւ թարմկանաչ թփերով, եւ ամբողջ գիւղը նոյնպէս փայլում էր դրօշակներով։ Նորին մեծութեանը դիմաւորելու եւ տեսնելու համար շրջակայ գիւղերից եւ Երեւանի ամարանոցից, այն է ծաղկաձորից եկել էին՝ ահագին բազմութիւն, Ծաղկաձորում գտնուած ստրճանաւորները, ի միջի այլոց եւ նահանգական դատարանի նախագահը դատարանի անդամների հետ միասին եւ Երեւանի ինտելիգենցիայի մի մասը։ Շահի ճաշելու միջոցին կայարանի դրան առջեւ երգում էր մալականների աղջիկների մի խումբ։ Կայարանի հանդիպակաց տան կտուրի վրա, բարձր հիւրի դուրս գալուն սպասում էր լուսանկարիչը, որդէս զի նկարէր նրա պատկերը։ Լուսանկարիչը կօզակների մի սպայ էր։ Իրանի պետը դուրս գալով պաշտգամբի վրա, նկարիչը իսկոյն նկարեց, առանց նրան իմացնելու։ Իսկ երբ Շահը հասկացաւ, թէ իրան նկարում են, շատ ուրախացաւ եւ իսկոյն իր տեղը-պատշգամբի վրա, ուղիղ կանգնելով, հրամայեց կրկին անգամ նկարել, կարծելով թէ մի գուցէ առաջվայ նկարուած իր պատկերը ուղիղ դուրս չը գայ։ Այդ գործը վերջանալուց յետոյ, մի ստրճանաւոր նոյն իսկ Շահի հրամանով պատուիրեց նկարչին, որ այդ պատկերներից երեսուն օրինակ պատրաստէ և հասցնէ Նորին մեծութեանը։ Մինչ այդ ժամանակ հանդիսականներից շատերը դեռ չէին կարողացել տեսնել այդ պատկառելի հիւրին, բայց երբ ինքն Շահը բաւական ուրախ տրամադրութեան տակ մի երկու րոպէ կանգնեց նկարուելու, այն ժամանակ ամբողջ ժողովրդին գոհացում տուվեց եւ բոլորը գրեթէ պարզապէս տեսան համակրելի հիւրին։ Այս բոլորից յետոյ Շահը բարեհաճեց նստել կառքը, որը սպասում էր իրան։ Կառք նստելու մի ջոյլին օդը թնդաց ամբոխի գոչած «ուռա»ներով, նոյնը կատարուել էր կառքից իջնելու միջոցին։ Մէկ ու կէս ժամ ճաշելուց կամ հանգստանալուց յետոյ Նասր-Էդդին Շահը ժամի 3-ին ճանապարհ ինկաւ դէպի Երեւան։ Նրան ուղեկցում էին գեներալ Պօպօվ, Մակուի Թէյմուր խանը, որը յատկապէս եկել էր ընդ առաջ իրան միասնութին եւ այլ ռուսաց պաշտօնատար անձինք։ Պէտք է ասել, որ Շահի սվիտայի համար լծվում էին կառավարութիւնից վարձված մօտ հարիւր ձիաններ, ամեն մի կայարանում։

Մոռանում էի ասել, որ երբ Շահը կառքից իջաւ, այդ միջոցին երեք ազգութեան պատկանող գաւառները, այն է հայ, մալական և թուրք հասարակութեան ստարշինաները աղ ու հաց մատուցին նորին մեծութեանը։ (Մշակ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սելանիկի ազգային հոգաբարձութիւնն ի նորոյ ընտրուած և տեղւոյն քաղաքային կողմէ տեղեկագրուած ըլլալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը վաւերացուց կատարուած ընտրութիւնն և յատուկ պաշտօնագրով ծանոյց Սելանիկի քաղաքայինն։

Տնտեսական Խորհուրդն իւր չաբաթական նիստը կազմեց երէկ ի Պատրիարքարան և զբաղեցաւ թաղային ու կտակային խնդիրներով։

Արմաշէ առնուած լուրերուն համաձայն, Գեր. Տ. Մաղաքիա Սրբազան չաբաթ երեկոյին հասեր է ի Վանս, եւ պաշտօնը ձեռք առնլով սկսեր է կարևոր կարգադրութեանց, գործակցութեամբ նախկին փոխ-վանահայր եւ այժմ մատակարարութեան տեսուչ Արժ. Տ. Ներսէս վարդապետի։

Ուխտաւորք սկսած են հետզհետէ համնիլ ի Վանս, և կը յուսացուի թէ բազմաթիւ պիտի ըլլին. օդերը շատ լաւ են յԱրմաշ։

Կառավարութեան կողմանէ երեսուն հեծելազօր յղուած են ի Վանս հարիւրապետի մը գլխաւորութեամբ, որպէս զի վանական կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ ճամբաներու ապահովութեան հսկեն։

Հնդկաստանի Կալկաթա քաղաքէն գրուած է. «Կալկաթայի և Չինսուրայի Հայոց եկեղեցպան պ. Թովմաս Մելքոնեան տեղական բարձր դատարանի վճռով պաշտօնանկ եղած է, և նոր եկեղեցպան ընտրուած է պ. Յարութիւն Գրիգոր Արդարեան»։ (Մշակ)

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի տարեշրջանին առթիւ ներկայացող աշակերտացուաց թիւը, որ առաջին տարին 60ի, երկրորդ տարին 70ի և անցեալ տարի 80ի հասած էր, այս տարի հարիւրը անցած է։ Այս նորեկ ուսանողները քննութեան ենթարկուելով, անոնցմէ 45 ը միայն արժանացած են ընդունելութեան։ Ընդունուած աշակերտաց 13 ը Կեդր. Նախակրթարանի բարձրագոյն դասարաններէն եկած են։ Վարժարանին ուսուցչական խումբը որոյ վրայ կարեւոր յաւելումներ տեղի ունեցած են, սեպտ. 4 ին վերսկսաւ դասախօսութեանց։ Գեր. Օրմանեան Սրբազան, Արմաշու փոխ-վանահայրութիւնն ստանձնելուն առթիւ հրաժարած ըլլալով վարժարանին մէջ իւր ունեցած պաշտօնէն, Գեր. Սրուանձտեանց Սրբազան կրօնագիտութեան դասատու կարգուած է։ Օսմաներէնի դասատուին աջակից ընտրուած է նշանաւոր դրագէտ Սիւլէյման էֆէնտին։ Զափագիտութեան դասատու նշանակուած է կայսերական Լիկէօնի բարձրագոյն դասարանի ուսուցիչ Պ. Կռանճէ։ Բարձրագոյն դասարանի յառաջադէմ աշակերտներէն Պ. Յարութիւն Խնդիրեան, Խասգիւղի Ընթերցասիրաց Ընկերութեան սաներէն մին, վարժարանին եռամեայ առաջին շրջանն աւարտած և կրթական ասպարէզին մէջ մտնելու փափաք յայտնած ըլլալով, խնամակալութեան կողմէ օսմաներէնի օգնական դասատու կարգուեցաւ։

Արձակուրդի միջոցին խնամակալութիւնն ինչ ինչ նորոգութիւններով դիւրացուցած է վարժարանի ներքին մասերն և հինգ դասարաններն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Մարաշ գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Նեճէպի նախկին կառավարիչ Սալիհ փաշա։

Գասթամունի նահանգին Զաֆրանպոլու գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Այդընի Մէնդէրէս գաւառակին գայմագամ Մուսթաֆա էֆէնտի և նմա յաջորդեց Միւլքիյէ վարժարանի շրջանաւարտներէն Ալի Ղալիպ պէյ։

Այդընի Գասապա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սէմդէշչիւլուխի նախկին գայմագամ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտի։

ԿՐԵՏԷ

Կրետէի արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ Շագիր փաշա հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն։

Րէթիմօ գաւառին կառավարչի փոխանորդէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն շրջակայ Ամարինա գաւառակին կառավարական մարմինն իւր նախկին վիճակին վերահաստատուած ըլլալով, ի Րէթիմօ և ի շրջակայս գաղթող իսլամ և քրիստոնեայք ոմանք սկսած են իրենց գիւղերը վերադառնալ։ Լաշիտ գաւառի կառավարական մարմինն, որ չփութութեանց պատճառաւ Սինէ գնացած էր, երէկ անտի մեկնելով կառավարչութեան կեդրոնն՝ ի Միրամպէլլօ ժամանած և լաւ ընդունելութիւն մը գտած է քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ։ Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, այդ կողմերն ևս կատարեալ խաղաղութիւն ու անդորրութիւն կը տիրէ։

11 Սեպտ. 305 ՇԱՔԻՐ

ՉԷԹԻՆԷԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Չէթինէի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք պէյ իւր պաշտօնատեղին ժամներ և Նիքոլա իշխանին ներկայանալով յանձնարարագիրը մատուցեր է։

ՄԱՃԱՌՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Մաճառ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Փրոֆ. Արմինիուս Վամպէրիի առաջնորդութեամբ մայրաքաղաքս եկած մաճառ գիտնական պատգամաւորութիւնը գեղեցիկ նուէր մը պիտի ներկայացնէ Վեհ. Սուլթանին՝ իբրեւ նուէր խորին մեծարանաց և երախտագիտութեան։

—Վիեննայի լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր վեց հազար ֆրանք տուած է մայրաքաղաքս եկող մաճառ գիտնական պատգամաւորութեան։

—Փէշթայի Ռըվիւ տը լ'Օրիան շաբաթաթերթին մէջ կը կարդանք թէ Պրասոյի առեւտրական և արհեստական սենեակն, որ անցեալ տարի առեւտրական ուսումնասիրութեանց համար կարաւան մը ղրկած էր յԱրեւելս, այս տարի ևս կարաւան մը կը կազմակերպէ, որ պիտի այցելէ Պելկրատ, Սոֆիա, Փիլիպէ և Կ. Պոլիս, քննելով այս երկրաց վերաբերեալ առեւտրական և արհեստական նիւթեր, Հունգարիոյ և Արեւելից միջև տնտեսական հաղորդակցութիւններն աւելցնելու նպատակաւ։ Կանայք ևս պիտի մասնակցին կարաւանին, որ 70-80 անձէ պիտի բաղկանայ։ Ուղեւորք իրենց հետ նմոյշներ բերելու արտօնեալ են։

ՊԱՐՈՆ ՀԻՐՇ

Պարոն Հիրշ 20,000 ֆր. ղրկեց Պաղտատի Հրէայ հասարակութեան աղքատներուն, և 5,000 ֆր.՝ Իզմիրի աղքատ Հրէից։

—Փարիզէ կը ծանուցուի թէ Պարոն Հիրշ որոշեր է վերջնապէս թողուլ Փարիզ և հաստատուիլ ի Լոնտոն։ Պիտի ծախէ եղեր Փարիզի Կայրեքէլ փողոցին մէջ ունեցած շքեղ ապարանքն և Վերսայլի մօտ Պուալարի գղեակը։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Աւստրիական դեսպան Պարոն Գալիչէ իւր կառավարութենէն տասնհինգ օրուան արձակուրդ ստացած ըլլալով, մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։

Պարոն ալ Գալիչէ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Լեզուագիտական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտք երէկ ժամ 7ին Բ. Դուռն երթալով ներկայացան Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի, որ ի ներկայութեան վարժարանի տնօրէնին, բանախօսութիւն մ'ընելով յորդորական խօսքեր ուղղեց շրջանաւարտից և վկայականներն յանձնեց։ Շրջանաւարտք ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի մեկնեցան երախտագէտ սրտիւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Հունգարիոյ պետական երկաթուղեաց երկու բարձր տնօրէն խորհուրդք վերջերս կը խորհին գնել մէկ մասն Արեւելեան Երկաթուղեաց Ընկերութեան բաժնեթղթոց, որոյ նախագահն է Պարոն Հիրշ։ Ի մօտոյ Պարոննայք Ժուպէթ և Իէրօնիմի, ներկայացուցիչք հունգարական երկաթուղեաց վարչութեան, բանակցութեան պիտի մտնեն Պարոն Հիրշի հետ, յիշեալ բաժնեթղթոց մէկ մասը գնելով Արեւելեան Երկաթուղեաց վարչութեան մէջ ձայն ստանալու համար։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հայտար փաշա-Նիկոմիդիոյ երկաթուղւոյն յունուար 7էն մինչև ցվերջ յուլիսի հասոյթք եղած են 400,000 ֆրանք, և ծախքերն՝ 270,000 ֆր., որով 130,000 ֆր. զուտ հասոյթ գոյացած է, իբրեւ արդիւնք գերմանական նոր վարչութեան շահագործման։ Մէն մի քիլօմէթրի վրայ հասոյթք են 4,400 ֆր., բաղդատմամբ 10,300 ֆրանքի գումարին, որ կառավարութենէն երաշխաւորուած է։ Շահագործման ծախքն, որ մէն մի քիլօմէթրի վրայ 8,200 ֆրանք էր առաջ, ղեղչուած է 5,000 ֆրանքի։ Եթէ գերմանական ընկերութիւնն այսչափ նպաստաւոր պայմաններու մէջ կատարէ նաեւ գծին երկարաձգումը զոր յանձն առած է՝ իւր ձեռնարկութիւն անշուշտ մեծապէս շահաւոր պիտի լինի։

ԳԵՐՄԱՆ ԶՕՐԱՎԱՐՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Կայս. կառավարութիւնն երկարաձգեց Ռիւսթով փաշային և Հօպէ փաշային զինուորական ծառայութեան պայմանագիրն, և Ֆոն տէր Կոլց փաշայի պայմանագիրն ևս երկարաձգելու համար բանակցութիւնք կը կատարուին։

ԽՐԻՍԹԱՖԻ ԷՖ. ԶՕՂՐԱՖՈՍ ԵՒ ԿՐԵՏԱՑԻՔ

Լը [illegible] լրագիրը ծանուցած էր թէ ի Փարիզ բնակեալ Խրիսթաֆի էֆ. Զօղրաֆոս 200,000 ֆր. նուիրեր է Կրետացւոց։ Խրիսթաֆի էֆ. նամակ մ'ուղղելով մայրաքաղաքիս ֆրանսերէն լրագրաց՝ բացարձակ կը բողոքէ այս անտեղի հրապարակութեան դէմ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԻՆԻՆԵՐԸ

Եւրոպեան լրագիրք այժմ կանոնաւորապէս կը զբաղին Թուրքիոյ գինւոյ արտադրութեան վերաբերեալ խնդրովք։ Կը հաշուեն թէ այս ամրան սաստիկ ջերմութեան և անձրեւի պակասութեան պատճառաւ Թուրքիոյ գինւոյ արտադրութիւնն 30 % նուազ պիտի լինի բաղդատմամբ անցեալ տարւոյ, որ ապաքէն առատութեան տարի մը չէր գինւոյ մասին։ Բայց այս տարի Թուրքիոյ գինիներուն տեսակը շատ լաւ պիտի լինի. զի խաղողներն աւելի հասուն են։ Կ'ենթադրուի թէ Մարմարա ծովուն եւրոպեան եզերաց գեղեցիկ կարմիր գինիները շուտով պիտի գնուին և սպառին։

Կրթական նախարար Մինիֆ փաշա անձամբ քննեց Միւլքիյէի նախնական վարժարանի ընթացաւարտներէ մէկ քանիներուն և գոհ մնաց տրուած պատասխաններէն։

—Երէկ գիշեր ժամ չորսին ի Մաքրիգիւղ Պասմախանէի մօտ Թաշճըլար կոչուած տեղը փայտաշէն փոքր տուն մը այրեցաւ։ Կ'ըսուի թէ տունն ապահովագրեալ էր։

—Եղեռնագատ ատեանը հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Իմամ Օղլու Սալիհ անուն մարդ մը որ Կէյվէցի Ուզուն Սալիհը գանակոծած և մահուանը պատճառ եղած էր։

—Օսմանեան Թանգարանի տնօրէն Համտի պէյ, որ արձակուրդով Եւրոպա գնացած էր, այժմ ի Գօլոնիա կը գտնուի և անդ գտնուած հնութիւններն աչքէ կ'անցունէ։

—Մախսուսէի Պէշիքթաշ չոգենաւն, որ երէկ Պարթընէ կուգար, մայրաքաղաքս բերաւ հարիւր երկու նոր զինուորներ։

—Մայրաքաղաքիս ռումանական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սթուրձա երէկ Գալաց ուղեւորեցաւ։

—Ոստիկանութիւնն երէկ տասը չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

—Եօզղատի նօտար (Մուքավէլէ մուհարրիրի) կարգուած է տեղւոյն Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Սրալանեան Աւետիս էֆէնտի։

—Փասսարան Վասիլաքի էֆէնտիի որդին Անաստաս, լումայափոխ Համբարձումի ականջին երեք չորրորդ մասը կտրած ըլլալով Բերայի պատժական ատենին առջեւ դատուեցաւ։ Ատեանը դատապարտեց Անաստասը վեց ամսուան բանտարկութեան և հինգ ոսկի տուգանաց, որ իրմէ գանձուելով Համբարձումին պիտի տրուի։

—Աղրիանուպոլսոյ Ինօզ գաւառակին հելլենական հիւպատոս կարգուած է Պ. Սիմոն Ֆավրիս։

—Այս տարի ամեն կողմէ Մեքքէ գնացող իսլամ ուխտաւորաց թիւը քառասուն երեք հազար երկու հարիւր տասն մէկի հասած է։

—Սեբաստիոյ կուսակալին տնօրինութեամբ նահանգին զինուորական սպաներէն տեղակալ-գնդապետ Նէճիմ պէյ պաշտօնյանձնուած է քննել Եւդոկիոյ հանքային ջրարանի հաշիւներն և գործառնութիւնները։

—Պաշտօնէից ընտրութեան յանձնաժողովոյ նախագահ Րիզա պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, իւր պաշտօնատեղւոյն բացակայ կը գտնուի։

—Երէկ ժամ 5ին քսակահատ մը, Էմին Էօնիւնէի Թրամվէյի կառքը նստող մարդու մը քսակը յափշտակելով խոյս տուաւ։ Մարդը քիչ յետոյ թէեւ զգաց իւր քսակին անյայտանալը, սակայն շատ ուշ, չարագործն արդէն անյայտ եղած էր։

—Եէմէնի կուսակալ Օսման Նուրի փաշա առաջարկած է Բ. Դրան որ Եէմէնի նահանգին մէջ մինչեւ Մէխասալէ եղած հեռագրական գիծը մինչև Պապ-իւլ Մանտէպ երկարաձգուելով միացուի Պրիմ կղզւոյ ընդծովեայ հեռագրական թելին հետ, որով ուղղակի հաղորդակցութիւն մը պիտի հաստատուի Կ. Պոլսոյ հետ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐԱՅԻ

Ընդ տնօրինութեամբ Պ. Ռիչչիի մանուկ դերասանաց եւ դերասանուհեաց խումբ մը կազմուած է 5 էն 14 տարեկան 24 մանչերէ և աղջիկներէ։

Այս մանկական խումբ ի մօտոյ պիտի ներկայացնէ Նոր Թատրոնին մէջ օպերաներ, օպերէթներ, օպերա կոմիքներ և գուսաներգութիւններ։

Նուագածուաց ընտիր խումբ մը, ընդ առաջնորդութեամբ Պ. Ռիչչիի, պիտի աւելցնէ սոյն եզական ներկայացմանց փայլը։

Թատերական բոլորովին նոր տարազներ յատկապէս բերել տրուած են Միլանի Զամպերոնի վաճառատունէն։

ԱԶԴ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ռումէլիի երկաթուղեաց արժէթուղթերու 118րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 1ին (Ն. Տ.) ճիշտ կէսօրին Արքունի Փողերանոցին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքայի։

Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 89

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

ՏԱՐԵՐՔ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

ՄԱՍՆ Ա. ԵՒ ՄԱՍՆ Բ.

Այն ամեն վարժարանաց մէջ ուր կը գործածուի յարգոյ հեղինակին ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒՆ հարկ անհրաժեշտ է գործածել նաեւ այս Քերականութիւնը, որ անոր լրացուցիչ մասը կը կազմէ։ Կեդրոնատեղին է Բիւզանդեան գրատուն, Սեղրոս խան. կը վաճառի բոլոր հայ գրավաճառաց քով ի գին Ա. Մասն 2 ղրուշ, Բ. Մասն 3 ղրուշ։ 776 2—6

ԱԶԴ

Ֆլ[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Քրիէր Լիվրբուլէն առատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Գր. Ժակոլ Ֆլ[illegible] Ընկ.

ՏՈՔԹ. ՄԻՍԱՔ ԷՖ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ գաւառաց մէջ շատ տարիներ քաղաքային բժշկութեան պաշտօնն յաջողապէս վարելէ յետոյ, այժմ Կ. Պոլիս հաստատուած է, և իւր բնակարանն (ի Վլանկա, Յունաց Ս. Թորոս եկեղեցւոյ կից,) հիւանդներ կ'ընդունի ձրիապէս՝ չորեքշաբթի արտաքին հիւանդութեանց համար, և շաբաթ օր ներքին հիւանդութեանց համար, ժամ 1-5։ Վկայեալ աղքատ հիւանդաց վրայ վիրաբուժական գործողութիւններն ևս ձրի կը կատարէ։ Շաբաթու միւս օրերը մինչեւ ժամ 6 հիւանդ կ'ընդունի, մասնաւորապէս ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք, մանկաբարձութիւն, և վիրաբուժական գործողութիւնք.—քարահանութիւն, խեղաբուժութիւն, լուսնոտութիւն, ևն. որոց վրայ յատուկ փորձառութիւն ունի։

768 6—20

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Գծերուն խանգարման պատճառաւ, այս առաւօտ Եւրոպայէն քաղաքական կամ սեղանաւորական ո՛ և է հեռագիր չէ եկած։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109	1/2
3 » » » (վճռ.կն)	109	1/8
3 » Փարիզի » (պանքայի)	23	5
3 » » » (վճռ.կն)	23	12 1/2
Օսմանեան Քօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Միւթ.) Սէրի	18	4
Պօրսայի գոցուելէն վերջը »	18	4
Բէրայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուելու »	18	4
Կէս օրին »	18	3
ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ	45	6
Այս առաւօտ	45	6
Կէս օր	45	6
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն Ա. Սէրի	29	10
» Բ. »	17	20
» Գ. »	18	4
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ ... Անգլ. Լր.	4	14
Քրէտի Ժէնէրալ ... Օսմ. »	8	20
Պանք տը Գօնս. » »	7	6
Սօս. Շանժ է վալէօր ... » »	4	30
Թրամուէյ » »	467	1/2
Ռումէլիի երկաթուղի ... Ֆր.	70	37 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	111	1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	18
Իմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	10
Րուպլի թղթադրամ	»	8	77
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ (տարբ)	»	108	6
Վեցնոց	»	103	30
Հինգնոց	»	103	30
Մեթալիք	»	109	
Թասֆիյէ	»	8	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 24 Սեպտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	97	1/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	16	7/16
» » » Ա.	29	1/2
» » » Բ.	17	7/16
» » » Գ.	—	—
Օթոման 1871	—	
Փոխառութիւն 1877	101	3/4
Պանք Օթօման	11	3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	101	1/4
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	91	15/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104	
Տայրա Սանիէ	83	1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	103	1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	27

Փարիզ, 24 Սեպտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական ռանթ 4 1/2 %	104	70
» » 3 %	86	42 1/2
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	16	65
Օսմանեան երկաթուղի	70	75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	510	
Պանք Օթօման	537	50
Գրէտի Լիօնէ	702	50
» Ֆօնսիէ	—	
Գօնթուար տ'էսգոնթ	—	
Սուէզի ջրանցք	—	—
Իտալական ռանթ	93	05
Սպանիական ռ. (արտաքին)	—	
Եգիպտական միացեալ	465	
Բրիօրիթէ Թիւրք	456	25
Հելլենական 5 %	466	25
Չեք Լոնտրայի վրայ	25	26 1/4

ԻՆՉ Է ՄՆՈՒՄ ԱՆԵԼՈՒ

Եթէ ուշադրութեամբ դիտելու լինենք Անդրկովկասի հայ ազգաբնակութեան վիճակը, այն համոզմունքի կը հասնենք, որ կարծես թէ ամբողջ նիւթական ույժը հետզհետէ դուրս է գալիս հայերի ձեռքից։

Գիւղական ազգաբնակութիւնը հողի պակասութիւն է զգում և ոչինչ ելք չէ գտնում իր ծանր դրութիւնից դուրս գալու համար, մանր առեւտուրը ընկնում է և այլ եւս անզօր է ապահովել առեւտրով պարապողների վիճակը, այնպէս որ մեր առեւտրականները անդադար ձգտում են գաղթելու դէպի ուրիշ երկիրներ, վերջապէս խոշոր առեւտուրը և խոշոր արդիւնագործութիւնը հայ կապիտալիստների ձեռքերից հետզհետէ անցնում է մեր երկիրն եկած օտար կապիտալիստների ձեռքը, որոնցից ամենանշանաւորն ու վտանգաւորն է հարուստ Ռօտշիլդ։

Հայը, որը առհասարակ, եւրոպացու պէս աշխատասէր չէ, հայը, որը մինչեւ այժմ միշտ սովոր էր համեմատաբար հեշտ աշխատանքով կարճ ժամանակամիջոցում մեծ կարողութիւններ ձեռք բերելու, ինչպէս օրինակ առեւտուրն ու կապալները հայը, որը մինչեւ վերջին տարիները երբէք միջոց չէ ունեցել մեր երկրում,—այժմ յուսահատւում է։

Հայը ժամանակի պահանջման չէ յարմարվեց, անշարժ մնաց, յամառութեամբ մերժեց անտեսութեան, արդիւնագործութեան, արհեստների նոր ձեւերն ընդունել, եւ հիմա նոր է նկատում որ ուշ է արդէն։

Երբ որ իր ժամանակին մի նոր միտք ես յայտնում, մի օգտաւէտ, ժամանակի պահանջման համեմատ խորհուրդ ես տալիս—հայը զայրանում, վրդովւում է, քեզ իր անձնական թշնամի է համարում։ Իսկ երբ որ նախատեսածդ իրականանում է, այն ժամանակ հայը սկսում է լաց լինել, ապարդիւն կերպով աղաղակել ու գանգատուել։

Եւ այդ նոյն երեւոյթը կրկնվում է ոչ թէ միայն հայի նիւթական կեանքի մէջ, բայց եւ նոյն իսկ հայի մտաւոր եւ հոգեւոր կեանքի մէջ։ Իր ժամանակին յայտնված, առաջարկված՝ մերժվում է հայից, իսկ երբ որ բանը բանից անցել է, երբ վտանգը եկել ու մնացել հասել է արդէն,—այն ժամանակ նոյն հայը, որը մինչ խուլ էր լօգիկայի սայլին ու անընդհատ առաջադիմութեան, ժամանակակից վերանորոգութեան անհրաժեշտ պահանջներին՝ նոյն հայը, ասում եմ, անչափահաս մանուկի պէս, ուրիշ ելք չէ գտնում իր անմխիթար դրութիւնից դուրս գալու համար, եթէ ոչ վայ տալ իր գլխին։ Մի մի անգամ մարդ այն տխուր եզրակացութեան է գալիս թէ սուտ է այն կարծիքը, որ թէ հայը աշխատասէր եւ առաջադիմութեան սիրող ազգ է։ Տխուր իրականութիւնը շատ անգամ հակառակն է ցոյց տալիս մեզ։ Նա ցոյց է տալիս մեզ որ մեծ մասամբ հայը տնտեսութեամբ աշխատել չը գիտէ, չը գիտէ յարմարվել ժամանակի պահանջներին, չէ սիրում առաջադիմել, հինը թողնել, նորն ընդունել, սովոր է հեշտ աշխատանքին, ընտելացած չէ ինքնագործունէութեան ու ինքնօգնութեան, վերին աստիճանի անշարժ, անգործ ընդունակութիւն ունի, վախենում է որ

[illegible]

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 2 Յուլիս

[illegible]

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ԷԼԷԿՏՐԱԿԱՆ ԼՈՅՍ — ԼՈՒՍԱՒՈՐ ԱՂԲԻՒՐՔ

Ցորմէ հետէ 1889ի Արուեստահանդէսը որոշուեցաւ՝ ո՛րքան փոփոխութիւններ, որքան նոր կարգադրութիւնք եկան չինել կամ աւրել առաջին ծրագիրը. Ասոնց առաջինն է ելեկտրական լոյսը.

Ի սկզբան Արուեստահանդէսը գիշերները գոց պահելու դիւրին և համառօտ որոշումն տուած էին. այնպէս որ Արեգական մտանելովը դռները պիտի փակուէին և առաւօտուն արշալուսով պիտի լոյս տեսնէին մարդկային ճարտարութեան հաւաքածոյք, նման հաւերու. Ցեսան որ ասանկ բան չըլլար, նա մանաւանդ գիշերային լուսաւորութիւնը չէ թէ միայն առաւել փայլ մը պիտի տար, չէ թէ միայն ժողովրդեան առաւել ժամանակ պիտի տրուէր ըստ կարելոյն մանրամասնօրէն այցելելու, չէ թէ միայն գործաւորը, պաշտօնեայն, գործի մարդն որ ցերեկը ազատ չէ և գիշերը միայն իրենն է, կարող պիտի ըլլար այցելել, այլ նաև ութը տարիէ ի վեր, Լոնտրայի մէջ, Միւնիխի մէջ, Վիէննայի մէջ, Մանչեսթերի մէջ, Կլասքօի մէջ, Անվերսայի մէջ, Պարչելօնայի մէջ և այլուր տրուած բոլոր Արուեստահանդէսք, տիեզերական թէ տեղական, միշտ ելեկտրական լոյսն աջակից առած էին իրենց արթուն ժամերն երկարելու համար և Ֆրանսայի համար այսքան մեծ ձեռնարկի մը յառաջդիմական զօրաւոր նեցուկէ մը չօգտուիլն տարօրինակ պիտի ըլլար. Ուրեմն ըսթափեցան կարգադրիչք և ձեռն արկին.

Սակայն վերջէն մտաբերուած՝ այնքան դիւրին չէր այս բանը գործադրել որքան որոշել. Պիտաճէն չափուած սահմանուած, ամէն մէկ բաժնի ծախուց վարկը տնօրինուած, ծախքերը շատ և մինչև իսկ տրամադրեալ դրամն անբաւական թուելու չափ նեղ նուազ, ի՞նչպէս ընել.

Կը տեսնէք որ ասանկ հսկայիչ ձեռնարկի մը հեղինակք ալ ունին վայրկեաններ յորում քրտնին, նման խեղճ

[illegible]

և ընդհակառակն չահ ալ ըլլին. Ժողովուրդը վճարեց, ինչպէս միշտ.

* * *

Հիմա ենթադրենք թէ մութ գիշեր է և ի Փարիզ Արուեստահանդէս պիտի երթանք մանաւորապէս ելեկտրական լոյսը տեսնելու.

Հարկ է որ Ռապ դռնէն մտնենք. անդ 22 հատ մեծ կանթեղներ կան որ սքանչելի ծառուղի մը կը լուսաւորեն և սուր ճառագայթներն արձակելով ամէն կողմ բուսոց տերեւներ դոյն դոյն կանաչներով կը փայլեցնեն. Մըտէք վերի պարտէզն, դարձեալ 24 հատ կանթեղներ միւսներու չափ զօրաւոր և նման 48 հատ որք ճամբաներ, ճաշարաններ և այլն կը լուսաւորեն. Ասոնք շատ լուսաւոր են և մէն մի կանթեղը բաւ է ցերեկուան մօտ լուսաւորելու ընդարձակ սրահ մը, ինչու որ ունի քանի մը հազար մոմի լոյս.

Սակայն այս բաւական չհամարելով 850 հատ փոքրիկ կանթեղներ (մէն մի կանթեղն 8 մոմի զօրութեամբ) կանաչ մարգագետնոյ վրայ ցրուած և նման 100 կանթեղք նուագախմբոց, փոքրիկ խանութներու և այլն յատկացած են.

Կեդրոնական պարտէզն երեք ընկերութիւնք սահմանած են լուսաւորել. Ազատ Արուեստից պալատին ճակատը որ վրան կը նայի 34 հատ մեծ կանթեղներով կը շլացնէ, ասկէ զատ 33 հատ նմաններ Էտիզըն ընկերութեան կողմանէ Գեղարուեստից պալատին ճակտի դռհարներն են, 1000 փոքրը լապտերք պարտիզին մէջ ցիր ու ցան, նման վերոյիշեալներու, 1000 հատ աւելի փոքր (4 մոմ) մակնօլեաներու և այլ բուսոց ներքեւ, 3000 լապտերք դարձեալ աւազաններու, լուսաւոր աղբերց և այլն յատկացեալ են. Վարի պարտէզը 60 հատ զօրաւոր, 4 հատ ամենազօրաւոր կանթեղք Էյֆէլի աշտարակին ներքեւ ջրվէժները կը լուսաւորեն.

Դեռ այսպէս շատ ունիմ ըսելիք. կանթեղներու թիւը հարիւրով, հազարով կը հաշուուին. Եթէ մտնենք չէնքերու մէջ, Արուեստահանդէսի մէջտեղը ընդարձակ գմբեթաւոր տաղաւար մը կայ որուն գմբեթին վրայ 48 հատ մեծ կանթեղներ շրջանակ մը, ըսեմ լուսաւոր պսակ մը կը կազմեն. Գաղափար տալու համար տեղեկացընեմ թէ այդ 48 կանթեղներու մէն մի հատը 500 մոմի զօրութիւն ունի. Մտաբերեցէ՛ք. Այս տեղ թուանշաններ միայն կրնամ տալ այդ լուսոյ հեղումը նկարագրելու և յուսահատ եմ նկարագրութեան միջոցներու վրայ. Մէն մի սրահի, մէն մի բաժանման համար դրեթէ նոյն բառերը, նոյն խօսքերը պիտի կրկնեմ և մինչեւ իսկ, նոյն թիւերը. Լաւագոյն է լռել.

Բայց մեքենայից պալատը դարձեալ դրգիռ կուտայ խօսելու և պէտք է իրեն համար բացառութիւն ընեմ, որովհետեւ ձեզ ներկայացուցի անցեալները. Ճիշդ և ճիշդ 383 մեթր երկայնութիւն 115 մեթր լայնք և 45 մեթր բարձրութիւն ունի միջին կամարը, որ ըսել է 43,662 քառակուսի մեթր, ապա եզերքներէն երկար ուղի շրջապատ 16,675 քառակուսի մեթր, առր մէկ վրայի յարկը նման ուղի 16,675 քառակուսի մեթր գումար 77,000 քառակուսի մեթր որ կընէ գրեթէ 140,000 քառակուսի կանգուն 8էն 9 հարիւր տեօնիմ գոց տեղ որ հարկ է լուսաւորել. սարսափեցէ՛ք.

Չորս հատ մեծ, ձեղունէն կախուած, հոֆչէներ, որոց ամէն մէկուն վրայ 12ական հատ հսկայ կանթեղներ կան բոլորովին մերկ բոցերով և 40 մեթր բարձրութեամբ. Այս բաւական չէ, 86 հատ ուրիշ կանթեղներ վերինները լուն կէս մեծութեամբ և գետնէն 15 մեթր բարձրութեամբ հինգ կարգի վրայ, և վերջապէս 276 հատ ալ ուրիշ կանթեղներ, պարտէզիններուն մեծութեամբ և 5 մեթր բարձրութեամբ. Մի միայն այս մեքենայից պալատին լուսաւորութեան ելեկտրականութիւն հայթայթող մեքենայքը դարձնելու համար 800 ձիու զօրութեամբ շոգեշարժ մեքենայք կը գործեն, մինչդեռ 4000 ձիու զօրութեան գումար մը հարկ է ամբողջ Արուեստահանդէսին ելեկտրականութիւն ըստեղծիչ մեքենայից շարժման.

Քանի որ թուանշանք զմեզ կը զբաղեցնեն այսօր շարունակենք. Թէպէտ տակաւին որոշ չը գիտցուիր և քանի մը տարի վերջ հազիւ ճշդիւ երեւան կելլէ՝ Արուեստահանդէսի ամբողջ ծախուց գրեթէ 50 միլիոն ֆրանք պիտի տան Կառավարութիւն և Փարիզ քաղաք իրենց բաժնին. Միւս կողմանէ 50000ի չափ արուեստաւորք եւ և այլք իրենց ճարտարութիւնն անդ ի տես դնելու համար միջին հաշուով եթէ 3000ական ֆրանք ծախսեն՝ կընէ 150 միլիոն. Գումար 200 միլիոն.

Ըստ որում 6 ամիս, այսինքն 180 օր պիտի տեւէ Արուեստահանդէսը, միջին հաշուով օրը 9 ժամ բաց ըլլալովը 1620 ժամ այցելուաց ներկայութիւնը պիտի վայելէն. Բաժնեցէք 200 միլիոնին մէջ և կը գտնէք մէն մի ժամու համար 123000 ֆրանք ծախք. Ապա ուրեմն շնորհիւ գիշերային լուսավառութեան, օրը 5 ժամ աւելի երկարելով այցելութեանց կարելիութիւնը 900 ժամու առաւելութիւն առաջ կուգայ որով մէն մի բաց ժամու համար եղած ծախքը կ՚իջնայ 79,000 ֆրանքի. Շօշափելի արդիւնք ամենուն համար.

* * *

Զարմանալի բան, հիանալի բան, սքանչելի բան լուսեղէն աղբերք են. Էյֆէլ աշտարակին ներքեւ պարտիզին մէջ կայ աւազան մը, արձաններ աջ ու ձախ, մէջտեղն ու եզերքները, որոնցմէ պէսպէս, հաստ ու բարակ, վարէն վեր թէ քովընտի բազմաթիւ շատրըւաններ, ցայտող ջրոյ սիւնակներ, սրսկեալ ջուրց մեղմիկ փունջեր շարունակ կը բղխին. Գիշեր է, մութին մէջ, ո՛վ հրաշք, այս բոլոր ջրվէժք լոյս կը բղխին, լուսաւոր է եղած ջուրն և ի՛նչ գեղեցիկ լոյս, դոյն զդոյն, կարմիր կանաչ են, դոյներով լուսաւորութիւն, աննման հրախաղութիւն. Ցանկարծ դոյներնին կը փոխուի, կարմիրը կանաչին կուտայ իւրը և կանաչն ալ կարմիրին կը հաղորդէ իւր դոյնը. Ո՞ր հմայիչ զօրութիւնը, որ աներեւոյթ ձեռքն այս բաները կ՚ընէ. Եթէ գիտնայք թէ որքան պարզ է սա.

Գաղափար մը տամ.

Առէք որ և է անօթ մը որ դիւրին ըլլայ վրան ծակեր բանալ. Զոր օրինակ քարիւղի թիթեղեայ անօթ մը որ սովորաբար ջրոյ դոյլի կը վերածեն. Սա չորս երես ունի, առանց հաշուելու յատակը. Ա, Բ, Գ, և Դ տառերով նշանակենք այս չորս երեսները. Ցայտնի է թէ Ա.ը Գին դիմացը կուգայ ինչպէս Բ.ը Դին. Եթէ Ա. երեսին վարի կողմը մէջտեղէն ծակ մը բանանք նեղ և կլոր, անօթին մէջ ջուր դրուած ատեն այդ կլոր ծակէն դուրս կը հոսէ և ըստ որում ծակը կլոր է, ջուրը կլոր գլանաձեւ սիւնակաւ դուրս կը բղխի ու որոշ կոր գիծ մը կը ձեւացնէ դուրս թափելով.

Եթէ այդ ծակին ճիշդ դէմը, Գ երեսին վրայ աւելի մեծկակ ծակ մը բանանք, և ապակիով մը գոցենք, որով ըլլայ լուսոյ թափանցիկ, և եթէ դուրսէն զօրաւոր լուսոյ ճառագայթ մը խրկենք որ երթայ զարնէ ջուրին դուրս ելլելու ծակին՝ կը տեսնէք յանկարծ որ մութ տեղ մը ջուրը լուսաւոր կը հոսէ. Արդարեւ, լուսոյ շառաւիղը ջուրին մէջէն անցնելով և ջուրին հետ ծակէն դուրս ելլելով, չէ կարող ջըրոյ սիւնակէն դուրս պրծիլ և նորա հետ միասին կոր ճամբայ մը կընէ բեկբեկելով թէպէտեւ իւր փափագն է և սովորութիւնն միշտ ուղիղ գծով ընթանալ. Այս է ահա լուսեղէն աղբերց գաղտնիքը. Այժմ, եթէ վերոյիշեալ ապակի պատուհանը գունաւոր ըլլայ, բնականաբար լուսոյ շառաւիղն ալ դոյն կառնու և եթէ ճարը ըլլայ այդ ապակին փոփոխելու՝ շառաւիղն ալ կը փոփոխի.

Թատրոններու մէջ բաւական ժամանակէ ի վեր այս երեւոյթն ի գործ կը դրուի.

Գիտէք թէ Կունօի Ֆաուսթի նշանաւոր օբեռային առաջին արարուածին, երբ կուգայ Մեֆիստոֆել Ֆաուսթի խելքը դարձնելու և համոզելու, իւր զօրութիւնը ցոյց տալու համար ջուրը յանկարծակի գինիի կը փոխէ. Պարզ ջուրէ վազածը ինչպէս առաջ նոյնպէս վերջը, սա տարբերութեամբ որ կարմիր ապակի մը լուսոյ շառաւղին ճամբուն վրայ կուգայ եւ մտնելով վազող ջրոյ երակին մէջ կարմիր կը ցուցունէ ձեր աչաց.

Իրաւ է որ պատմածիս չափ պարզ չէ լուսեղէն աղբերց գործնականը. Գաղափար տալու համար վերստին թուանշաններու կը դիմեմ. 180 ձիու զօրութեամբ շոգեշարժ մեքենայք 6 հատ ջրհաններ կը կոխեն որով մէկ միլիոն քիլօկրամ ջուր կուտան մէկ ժամու մէջ. Ելեկտրական լոյսն է որ կուտայ պէտք եղած զօրաւոր ճառագայթները և ելեկտրականթեղք շատ դժուարաւ հաստատուած են արձաններուն մէջ, մին աստուածուհւոյ մը փորին մէջ, միւսն առիւծի մը աչքերուն մէջ, ուրիշ մը վիշապին բերնին մէջ եւ այլն և այլն, կան որ տեղ չեն գտած զետեղելու և հարկադրած են արձանէն դուրս դնել լոյսն, ու հայելիներու միջոցաւ ցոլացնելով տանիլ ուղղել մինչեւ ծակին բերանը.

Ահագին աղբիւր մը կայ մէկ կողմէ, փառաւոր գործ, աղբիւր Քուլթանի, գեղարուեստական մեծ արձանիօք, որ քառակուսի, սակայն քիչ մը երկար աւազանով մը կը կցուի Փարիզ քաղաքին սայլը ներկայացնող այլաբանական ձեւի մը. Նաւ մ՚է այդ աղբիւրը, որոյ կողերուն վրայ առատութեան նշանակ երկու եղջիւրք կան, ուստի ջուրք կը բղխին, նմանապէս ջուրք կը ժայթքին քովի արձաններէն, դլփիններու երախքէն, և եղէգնեայ փունջերէն. Ասոր թափած ջուրն կ՚երթայ երկրորդ աւազանի մէջ ուստի վերստին եղեգնեայ փունջեր և տասն և չորս հատ ձեւ ձեւ ջրվէժք կը գործեն.

Բաւական մեծ գործ է այդ ամենուն կառավարութիւնն ընել. Մասնաւոր պաշտօնեայք կան որ վարը պահուած են և գլխաւորի մը հրամանները կը գործադրեն, ջուրց հոսանքները, ինչպէս նաեւ ելեկտրական հոսանքները կանոնաւորելու, դոյները փոփոխելու, ծորակները բանալու գոցելու և վերջապէս ամբողջ՝ գործել տալու համար.

Չեմ գիտնար, սակայն, ըսելու թէ, եթէ իբր գեղեցիկ տեսարան կարժէ որ խուռն բազմութիւն մը միշտ լնու շրջակայքը, ինչպէս եղաւ ցարդ, այլ իբր հանճարեղ իմն գործ ոչ նոր է ոչ փափուկ. Բնագիտական աշխատանոցի մը մէջ նոյնն ընել շատ դիւրին է և բաւ է որ ծախքը չխնայուի, հարուստ մը դիւրաւ կրնայ փոքր լուսաւոր աղբիւր մը ունենայ իւր պարտիզին մէջ.

Բայց այնպէս է մարդկային բնութիւնը որ միշտ փայլ ու շողէն շլանայ և իրօք ուշադրութեան արժանի առարկայք անտես առնուին, թէպէտ հազար անգամ առաւել կարեւոր և և օգտակար ըլլան քան այդ բնագիտական փորձը զոր մեծ օրինակաւ մը ի տես դրին Էյֆէլ աշտարակին ստիցը ներքեւ. Միթէ լուսաւոր աղբերքն տեսող ամբոխն ինքն իսկ արուեստահանդէսը դրուած նմոյշ մը չէ՞, հմայեալ կերպարանօք դիտելովը իւր աչօք, մինչդեռ կիսով պարապ են այն կողմերն ուր մտօք դիտել հարկ է.

Ց. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՐԱՅԻ ՊՏՈՅՏԸ

ԿԱՄ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Գրեց ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Լ. Տ. ԷԹՄԷՔՃԵԱՆ

Բ. տպագրութիւն աւելի ընդարձակուած

Ահաւասիկ մի դասագիրք որ կ՚ուսուցանէ գետը, լեռը, դաշտը, ձորը, հրաբուխը, լիճը, թերակղզին, ծոց, ծով, հրուանդան և այլ աշխարհագրական ամենակարեւոր գիտելիքներ զբօսալի և զուարճալի կերպով.

Գինն է 2 ղրշ., % 20 զեղչ

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը, կը գտնուի նաև ամէն գրավաճառաց քով. 733 3—5

Ց. ՎԱՐԴՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

[illegible]

Գինն 2 ղրշ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՃՈՒԽԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

Մ. ՄԱՐԻՆՈ

[illegible]

Արեւելեան Շուկայ.

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կօշիկներ սովորականէն շատ աւելի աժան գներով կը ծախուին, զորս գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, ստանալով այնքան դիւրագին և լաւագոյն ապրանքներ.

756 10—15

ՅՈՎԱԿԻՄ ԳԱԼԸՄՔԵԱՐԵԱՆ

Վաճառատուն կարտաւոյ

Պոլիս Ֆինճանճըլար Եոգուշը Ամերիքան խանի տակ 23 թիւ վաճառատան մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ տնական պիտոյք, ինչպէս են գեղատեսիլ և դիմացկուն մահճակալներ, նստարաններ, աթոռներ, կարի մեքենայներ, զանազան տեսակ քարիւղի լամպարներ, խոհանոցի և սեղանի սպասներ, ժամացոյցներ, ճերմակեղէններ, ամէն տեսակ արդուզարդի նիւթեր եւն. Ցաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի ըլլան թէ գներու չափաւորութենէն և թէ ապրանաց տեսակէն. 746 8—12

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԸՐԱՍԹԸՐԻ

Սարը թէլ դըյէի ճէտիտ օն պին, պէհէր դըյէի ճէտիտի օն պէշ պուչուգ ղրուշ.

Օյթան իփլիկի դըյէի ճէտիտ պէշ նիւզ, պէհէր դըյէի ճէտիտի եիրմի այթը պուչուգ ղրուշ.

Սանէ իփլիկի դըյէի ճէտիտ իւչ նիւզ, պէհէր դըյէի ճէտիտի դըրդ ղրուշ.

Թէլ միսմարը դըյէի ճէտիտ իքի նիւզ, պէհէր դըյէի ճէտիտի օն պիր ղրուշ.

Չիլէ իփլիկի դըյէի ճէտիտ տէօրթ նիւզ, պէհէր դըյէի ճէտիտի դըրդ ղրուշ.

Ալթը գաթլը պէշ նիւզ եօրտալը մադարա իփլիկի ատէտ պին, պէհէր մադարասը իւչ պուչուգ ղրուշ.

Ըէվէնտուգ պէզի արշունը ճէտիտ պէշ նիւզ, պէհէր արշունը ճէտիտի 3 ղրուշ օն բարա.

Ճիւմէ չէրիտի արշունը ճէտիտ օն պին, պէհէր արշունը ճէտիտի պիր ղրուշ.

Բօթին չէրիտի արշունը ճէտիտ պին, պէհէր արշունը ճէտիտի օթուզ փարա.

Գունտուրա գաբսօլը ատէտ պէշ

[illegible]

12 Իլուլ 1889 810

Նօ. 7 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԸՐԱՍԹԸՐԻ

Սիրօզ. վէ Ճումա վէ Բազըրճ Տօլէչ վէ Նէվրօզօբ մէվգըլէրինտէ պուլունան ասքէրի շահանէ իչուն միւպայեասը մունագասատէ պուլունան երզագըն իթասընա թալիպ օլանլարըն իշպու թարիխտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա նիհայեթինէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

12 իլուլ 1889 811

Նօ. 5 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԸՐԱՍԹԸՐԻ

Երզրումտա պուլունան ասքէրի շահանէ իչուն պիր սէնէլիք օլարագ մահալլինճէ միւպայեասը մունագասայա գօնուլան երզագըն իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանընտան պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

12 իլուլ 1889 812

Նօ. 6 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԸՐԱՍԹԸՐԻ

Նիզամիյէ թահնիյէ խարճէսինին սէնէյի հալիյէ շուպաթը նիհայեթինէ գատար խարճէսի իչուն միւպայեա օլունաճագ նիւզ սէքսէն պին քէյլը ճէտիտ պուղտայըն իշպու իլուլըն օն իւչինճի կիւնի նիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

9 իլուլ 1889 809

Նօ. 4 3—3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլօթէնկօ 22 — Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ — ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ II Կլօթէնկօ 22

94, Նիւքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94

Այժմ ջերմեռանդ կարելի է հագուստ գնել Օ Գրուասանէն.

Արանց և մանկանց համար ունեցած հագուստներուն ահագին մթերքը ձեռքէ հանելու համար, Օ Գրուասան վաճառատունը որոշած է վերստին զեղչել իր գներն, և այս զեղչումներու ցայտնեալ թիւնն է. Ֆրանք

	Ֆրանք
Ռըտէնկոտ գոսթիւմ գծաւոր կամ Փասօնէ, ամբողջ բուրդ,	50
Շըվիոդէ բառտըսիւ, մէջը մետաքս, ամբողջ բուրդ, վայելուչ ձեւ	28
Ամբողջ ձեռք հագուստ, շըվիոդէ կամ գազմիրէ բրդեայ վերարկու	25
Պոնժուռ գոստիւմ գծաւոր, գունաւոր կամ Փասօնէ	45
Պոնժուռ գոստիւմ գազմիր, լաւ կարուածք և կտրուածք	30
Ահագին մթերք բանդալօններու, սկսեալ 8 Ֆրանքէն	
Տղայոց համար զգեստ, սկսեալ 7 Ֆրանքէն	(24)

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱ

Վիճակ 31 Յուլիս 1889

ՊԱՀԱՆՋՔ — ՊԱՐՏՔ

ՊԱՀԱՆՋՔ	Ղուրուշ		ՊԱՐՏՔ	Ղուրուշ	
Բաժինք չվճարուած	550,000,000		Դրամագլուխ	1,100,000,000	
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	121,679,457	33	Պանքատմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	49,481,200	
» ի մասնաճիւղս	35,089,607	1	Վճարելի փոխանակագիրք	59,336,396	36
Գանձելի փոխանակագիրք	452,390,677	4	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	»	
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պարտականք»	87,241,721	15	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	452,760,327	3
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պարտականք»	195,230,747	3	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	98,856,585	5
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	375,710,621	21	Պահեստք զանազանք	35,073,059	
Անշարժ և շարժական գոյք	7,638,484	30	Վճարելի շահաբաժինք	8,851,338	
Զանազանք	2,327,511	26	Զանազանք	22,949,922	9
	1,827,308,828	13		1,827,308,828	13

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ սովորաց Թ. 146

Քարտուղար — ԼԱ. ՖՈՆԹԷՆ

Ընդհանուր Տնօրէն — Մ. Հ. ՖՈՍԹԷՐ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սակ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առ բաց բլոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱԽԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Փռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,817,262
Տարեկան հասոյթ » » » 10,069,700

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակարգօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՅՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Փռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Փռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, նմանապէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակարգօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է ներոպեան 13 լաւրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Փռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ–Գաբու, Ցուլկիատիս խան. 3

ԾԱՆՕԹ.—Տեարք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։

Կը վաճառուի Փ. և Ն. Քանձիւք եղբարց Բրիտանական դեղատանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Խտման Քարուեանս, Ղալաթիա, Նիւմէք Քամարըրըն 95 և 97. Գրիգորեան եղբարց քով 77 Էմին Էօնիւ—, 51 Եէկի Ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Եզիտոնի քով Բերա Մեծ փողոց թիւ 428։ 61

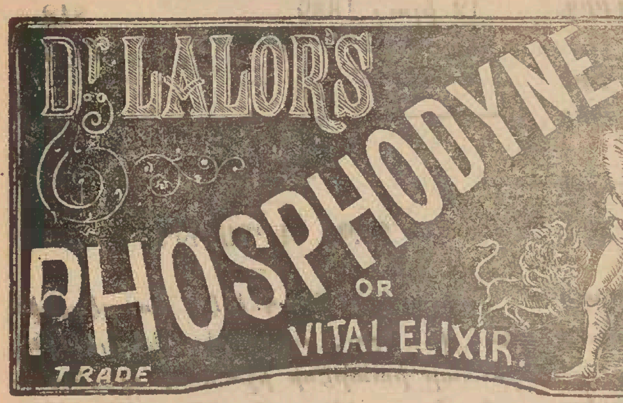

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ԲԺՇԿ ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, ստնական կարողութեան վաղաժամ կորուստ, եւ մանական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը վերադարձունէ կենսական ոյժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սաստ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և միայն է, Մելամաղձոտութեան զգացումներն եւ անտանելի կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՕՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'առեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Ամնական կորովը կը կենդանացունէ հարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հոսմ կու եւ առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժահամ է, կը զօրէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մ կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը այր վարժութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կորուսած էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լեռնալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տօքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
79 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կալաթան Թրամուէյէն, 95 եւ 97

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պեօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրջազգեստներ, քօղեր, օծուի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքները, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փախանակագրով կամ թղթատարական դրամով ղրկուի։

Զր[illegible] ապրանքները եւ [illegible] փոխադրութեան ծախքը։ 86

ՖԻՒՔՕԿԼԻՍԻՆ ԿՐԷՄԻ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՏՈՒՆՆԵՐԷ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ ՕՇԱՐԱԿ

Մորթը ճկուն ուղին փոխան, ազդեցիկ դեղ մըն է այս ֆիւքօկլէսինը և այնչափ ախորժահամ է որքան մելքը նուրլի։

Ֆիւքօկլէսին կրէմին յաջողութեամբ կը գործածուի ՏՂԱՅՈՑ պարբերական հիւանդութեանց մէջ։ 444

ԼԸ ՊԵՌՏՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cº. Ի ԲԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

1241 MALADIES NERVEUSES

CAPSULES du Docteur Clin

Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris. — Prix Montyon.

Les Capsules du Docteur CLIN au Bromure de Camphre s'emploient dans les Maladies nerveuses et du Cerveau et contre les Affections suivantes :

Asthme, Insomnie, Battements du Cœur, Hystérie, Epilepsie, Hallucinations, Etourdissements, Migraines, Affections des voies urinaires et pour calmer les excitations de toute nature.

Une Instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger les Véritables Capsules au Bromure de Camphre de CLIN & Cie, de PARIS, que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բարիզէ դէպ[illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտուէ որ սեպտ. 18ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 25ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Արմէն որ պիտի մեկնի սեպտ. 30ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 300 Փրանք
Բ. » 220 »

[illegible]

Նաւուղէջի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14
374

ՄԱԳԴՈՆԻ

ԿԻՍՀԻՒԳԼԸՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼՄԻԱԳՈՑՆ ԵՒ ՋՈՎԱՐԱՐ ԸՄՊԵԼԻ

Հաղերու, խաչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մագդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսոյ

Այս ամսուան մէջ ստացուած եւ ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (պոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,559,255
Բաժիններու գանձումն » 1,543,500
Վճարումն մահուանց ամ[illegible] » 296,100

1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ Ֆր. 86,699,959·12

Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց Ֆր. 408,448,921·35
Վճարեալ գումարք » 141,324,497 –

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏԻ Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի երկրորդ յարկ. 48

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՍԼԱՆ

ՊԼԱՆՔԱՐԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

BLANCARD

ԵՐԿԱԹԻ ԱՆԵՂԾ ԽՕՏԻՒՌՈՎ

PARIS 1855 Ընդունուած Բարիզի բժշկական Ակադեմիայէն, Ֆրանսական պաշտօնական Ֆօռմիւլէն, եւ արտօնեալ Բեդերսպուրկի Բժշ. ական խորհրդէն։ NEW-YORK 1853

Այս Դեղահատներն, որք իրար խառնած են Իոտին և Երկաթին յատկութիւնները, մանաւանդ կը յարմարին այն բազմազան խօթութեանց որ յառաջ կուգան խայլային սերմէն (ուռեցք, պալար [illegible]), հիւանդութիւնք որոց դէմ անկարող են պարզ երկաթախառն ջուրերը, Դեղնութենէն, Սերմնաթափութենէն, Դաշտանի հիւանդութենէ, Թոքախտէ, Գաղղիական ախտէ [illegible] վերջապէս ամենազդու դարման մ'են ստամոքսը գրգռելու և աւշային ու տկար խառնուածները բարեփոխելու համար։

Ծան. Անմաքուր կամ խառն երկաթի խօտիւռը գրգռիչ սպարդիւն դեղ մ'է։ Իբր ապացոյց Պլանքարի Դեղահատներուն զտութեան և վաւերականութեան պէտք է փնտռել մեր արծաթեայ կնիքն, այս ստորագրութիւնն և Union des Fabricantsի դրոշմը։

Blancard

Դեղագործ ի Բարիզ, Rue Bonaparte 40
Զգուշանալ կեղծերէն

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլէ և Միջերկրականի դէպ[illegible]

շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտըւա	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լոտիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
276 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

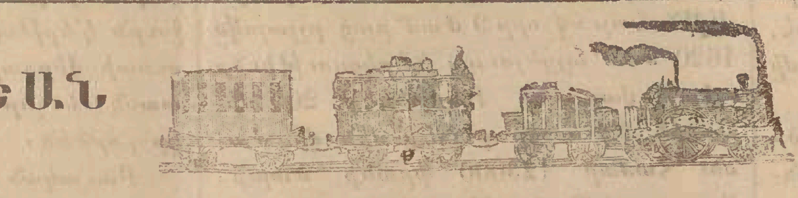

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ — (Սկսեալ 1 Յունիս 1889)

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճէպն. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կուխ. ճէպ. Թ. 4 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում-գաբու			8 8
Եէտի-գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաթէֆանոս			8 52
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			9 4
Սպարթա-գուլէ			9 43
Համբիքէօյ		9 46	10 15
Չաթալճա			10 55
Գապաքճէ	9 50	10 46	11 33
Սինէքլի			12 51
Չերքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
Չերքէզքէօյ մեկնում		12 04	1 53
Չորլու	11 50	12 47	2 47
Մուրատլը-Քէօբրէքլի			3 37
Սէյտլէր-Չիֆթլիք			4 7
Լիւլէ-Պուրկազ		2 19	4 47
	Կէսօր		
Պապա-Էսքի	1 55	2 51	5 31
Բաբլո-քէօյ			6 11
Ուզուն-Քէօբրիւ		3 57	6 58
Գուլէլի-Պուրկազ		4 15	7 32
Ուրլի			7 57
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	4 14	5 09	8 44
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 122 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	4 19	5 19	7 25
Գառաքէօյ			8 5
Մուստաֆա փաշա ժամ.	5 15	6 15	8 43
Մուստաֆա փաշա մեկ.	5 20	6 30	9 3
Հարմանլը ժամ.	6 4	7 12	10 3
Հարմանլը մեկ.	6 9	7 27	10 23
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.		7 51	10 55
			Կուխ. խառն Թ. 124
			Առաւ.
Թըրնովա-Սէմէնլի մեկ.		8 01	11 15
Գայաճըք-Հասքէօյ		8 38	12 10
Եէնի-Մահալլէ		9 27	1 24
Բազարճըք	8 32	9 53	2 9
Գաթոնիցա-Սթանիմաք		10 20	2 46
Փիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	3 11
Փիլիպէ մեկ.	9 31	11 2	3 31
Թաթար Բազարճըք		11 58	4 54
Սարամպէյ		12 21	5 25
Պելովա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	Երեկոյ
	Կէսօր		
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	
Նիշ	9 20		
	Ա. Կէս.		
Պելկրատ	2 45		
Պուտաբեշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15	7 15	
	Ա. Կէս.		
Սկիւպ		12 40	
Սելանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճէպն. Թ. 1 Բշ. Եշ.	Կուխ. ճէպ. Թ. 3 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 123 Ամ. օր
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սելանիկ ... մեկնում		6 00	
Սկիւպ		2 55	
Վիեննա	8 25	8 00	
	Երեկոյ		
Պուտաբեշթ	2 55	2 40	
Պելկրատ	9 30		
Նիշ	3 30		
Սոֆիա	9 00	12 16	
	Ա. Կէս.		
	Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պելովա մեկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 15
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 58
Փիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	8 05
Փիլիպէ մեկ.	2 17	6 00	8 29
Գաթոնիցա-Սթանիմաք		6 21	9 00
Բազարճըք	3 08	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 36
Գայաճըք-Հասքէօյ		8 1	12 00
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	4 55	8 35	12 44
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 121 Ամ. օր
			Երեկոյ
Թըրնովա-Սէմէնլի մեկ.	5 00	8 42	1 05
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 06	1 38
Հարմանլը մեկ.	5 29	9 21	1 53
Մուստաֆա-փաշա ժամ.	6 10	10 02	2 52
Մուստաֆա-փաշա մեկ.	6 15	10 17	3 16
Գառաքէօյ			3 53
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 15	4 30
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 51 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	7 14	11 23	6 25
Ուրլի			7 13
Գուլէլի-Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	7 25
Ուզուն-Քէօբրիւ		12 38	8 55
Բաբլո-քէօյ			9 35
Պապա-Էսքի	9 36	1 30	10 24
Լիւլէ-Պուրկազ		2 18	11 00
Սէյտլէր-Չիֆթլիք			11 36
Մուրատլը-Քէօբրէքլի			12 12
Չորլու		3 48	1 09
Չերքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	1 53
Չերքէզքէօյ մեկ.	12 17	4 30	2 13
Սինէքլի			3 03
Գապաքճէ			3 35
Չաթալճա	1 57	6 11	4 27
Համբիքէօյ		6 47	5 18
Սպարթա-գուլէ			5 42
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			6 15
Այաթէֆանոս			6 27
Մագրի-գիւղ			6 42
Եէտի-գուլէ			7 00
Գում-Գաբու			7 11
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4	8 15	7 20
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 321 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ			Առաւ.
		Եամպօլու ... մեկ.	6 06
		Ալիճիօ-Քէրմանլը	7 13
		Եէնի-Զաղրա	8 09
		Ռատնէ-Մահալլէսի	9 12
Սարամպէյէն ժամ.	12 44	Գարաբունար	10 12
Ադրիանուպոլսէն ժամ.	10 55	Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	10 46
	Երեկոյ		Առաւ.
Թըրնովա-Սէմէնլի մեկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարաբունար	2 00		
Ռատնէ-Մահալլէսի	3 05		
Եէնի-Զաղրա	4 15		
Ալիճիօ-Քէրմանլը	5 10	Ադրպոլսոյ համար մեկ.	1 05
Եամպօլու ... ժամ.	6 00	Սարամպէյի համար մկ.	11 15
	Երեկոյ		

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ.
	Երեկոյ		Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	1 15		
Ֆէրրէ	2 28	Ա. Պոլիս ... մեկ.	5 30
Պիտիքլի	3 28	Ուրլի »	6 25
Սուֆլի	4 31	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	7 20
Տիմիթօքա	5 38	Տիմէթօքա	7 55
Գուլէլի—Պուրկազ	6 19	Սուֆլի	9 07
Ուրլի »	6 46	Պիտիքլի	10 00
Ա. Պոլիս ... ժամ.	7 40	Ֆէրրէ	11 01
	Երեկոյ	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	12 00
			Կէսօր

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչև առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.)

196

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ